

NATUUR IN HET OOSTERDELGEBIED – DE INVLOED VAN EXOTEN

Exoten

Onder een “exoot” wordt een organisme verstaan dat van nature niet in een bepaald gebied thuishoort en daar in de meeste gevallen door de mens geïntroduceerd is. Het organisme heeft bewezen zich gedurende een langere periode te kunnen handhaven, zich voort te planten en zich te verspreiden. Heel vaak hebben deze exoten een negatieve invloed op de inheemse flora en fauna. We spreken dan over invasieve exoten.

Planten, die onder deze groep vallen, hebben de neiging om zich ten koste van de inheemse flora uit te breiden of deze te overwoekeren. Het zal duidelijk zijn dat dit ook van grote invloed is op de dieren die afhankelijk zijn van de inheemse planten. Dieren die tot de invasieve exoten gerekend worden kunnen wegens het gebrek aan natuurlijke vijanden alleenheersers worden in een bepaald biotoop. Exoten verstoren daarmee hele ecosystemen. Het is vaak lastig om ze te verwijderen.

“Een ecosysteem omvat alles dat bijdraagt aan het in stand houden van het leven erbinnen. Een ecosysteem is niet alleen de samenleving van organismen (planten, dieren en micro-organismen) binnen een bepaalde leefomgeving. Het is vooral ook de uitwisseling van materie en energie tussen de organismen onderling en tussen het leven en de niet-levende omgeving: bodem, water en lucht.” (bron: Naturalis, Biodiversity Center)

Exoten in het Oosterdelgebied

In het water

- Een bekende exoot die in het water leeft en voor problemen zorgt in het Oosterdelgebied is de Amerikaanse geknobbelde rivierkreeft. Samen met de beschermde woelrat graaft hij onderaardse gangen, waardoor eilanden afkalven en verzakken.
- We zien op sommige plaatsen roze waterlelies in de sloten drijven. Dit zijn waarschijnlijk gekweekte waterlelies die, omdat vijvers te vol werden of dat ze zo mooi gevonden werden, door mensen in de sloot overgebracht zijn. Deze soort heeft ook de neiging om te woekeren en de inheemse witte waterlelie te verdringen.

Op meerdere plaatsen in Nederland zorgt een andere uitheemse waterplant, de watercrassula, voor enorme problemen. Op Terschelling o.a. is men al een paar jaar bezig om dit plantje, ontsnapt of overgebracht vanuit een vijver, te verwijderen uit de duinmeren en nog altijd duikt hij weer op. Inmiddels is daar al € 7.000.000 aan kosten mee gemoeid.

Daarom: wordt uw vijver te vol met planten, gooi ze in de GFT-afvalbak!

Op het land

Naast diverse (zaailingen van) gekweekte, niet-inheemse tuinplanten, die (nog) niet een negatieve invloed hebben op de inheemse flora, zien wij in dit gebied diverse min of meer invasieve exoten.

- Daslook. Hoofdzakelijk zie je deze plant op verscheidene plekken langs de Oostelijke randweg staan. Elk jaar zie je er meer.
- Italiaanse aronskelk.
- Zeer invasief: Reuzenberenklauw.
- Zeer invasief: de uit de Kaukasus afkomstige Dijkviltbraam.

Daslook

Italiaanse aronskelk, vegetatief en met bessen

Reuzenberenklauw

Dijkviltbraam met bramen. Voorbeelden van volledig overwoekerde planten aan de Lepelaar en de Reiger.

Gemeentes hebben de plicht om planten zoals de reuzenberenklauw te verwijderen dan wel ervoor te zorgen dat de planten gemaaid worden voordat ze gaan bloeien.

In 2021 zal er door de Gemeente serieus werk van gemaakt worden dat de reuzenberenklauw adequaat bestreden wordt.

Een andere invasieve exoot, die in veel steden voor problemen zorgt is de Japanse duizendknoop.

In een vroeg stadium in hun ontwikkeling zien reuzenberenklauw en Japanse duizendknoop er zo uit:

Reuzenberenklauw

Japanse duizendknoop in beginstadium

De reuzenberenklauw herken je in het beginstadium van zijn ontwikkeling al snel aan de zeer grote bladeren. Bij aanraking kun je brandblaren en heftige allergische reacties krijgen. Daarom is het belangrijk om uit de buurt van deze plant te blijven en professionele hulp in te schakelen om hem te verwijderen en af te voeren in de grijze bak. Als de plant eenmaal gebloeid en zaad gevormd heeft zorgt hij voor een explosief aantal nakomelingen. De bloem is prachtig om te zien en in uitgebloeide staat is hij zeer decoratief, maar denk alsjeblieft aan de gevolgen: laat hem daarom niet in dit stadium komen.

Er zijn volgens mij nog weinig locaties in Langedijk waar de Japanse duizendknoop groeit, maar dit kan natuurlijk zomaar gebeuren. Het is raadzaam om deze plant in een vroeg stadium te herkennen en de plant uit te putten door hem af te knippen en daarna in de grijze afvalbak af te voeren. Graaf hem niet uit, want daarmee verspreidt de plant zich nog sneller. Hoe mooi de plant ook is met zijn roomwitte bloemen, zorg ervoor dat hij dit stadium nooit bereikt, want via de zaden verspreidt hij zich razendsnel. Met zijn sterke wortelstelsel, van waaruit telkens nieuwe stengels groeien, kan deze plant hele funderingen van huizen vernielen.

Inmiddels heeft de dijkviltbraam hele (schier)eilanden overwoekerd. Bloeiende bramenstruiken en ook de bramen zorgen natuurlijk voor voedsel en nestgelegenheid voor diverse dieren, maar in het Oosterdelgebied gedijt de plant té goed, waardoor allerlei andere planten het loodje leggen. De oorspronkelijke brede rietkraag o.a. bij de brug bij de Reiger, dichtbij de Noorderplas is helemaal verdwenen. Dit is natuurlijk enorm jammer en zo zijn er meer locaties.

Wat je kunt doen om te voorkomen dat (tuin)planten en dieren zich zodanig vermeerderen, dat ze een negatieve invloed hebben op de lokale, inheemse flora en fauna?

Het is niet duidelijk hoe bovengenoemde exoten in Langedijk terechtgekomen zijn. Menselijke invloed hierin is evident, maar dit hoeft niet afkomstig te zijn van inwoners in deze gemeente, daarvoor is het probleem landelijk gezien te groot.

In tuinen worden meestal weinig inheemse planten geplant en bevolken ook niet-inheemse dieren de vijvers. Je ziet in het Oosterdelgebied regelmatig dat, met name het wat grovere tuinafval niet belandt in de groene afvalbak, maar gestort wordt op de ruigte-eilanden of in de bosjes die hier aangelegd zijn. Op deze manier komen er zaden of andere plantdelen terecht die zorgen voor vermeerdering van de planten op plekken waar dit niet wenselijk is.

Om de kans op exoten te verminderen zou ik daarom iedereen willen verzoeken om het tuinafval niet te dumpen in de heggen, bosjes of op de ruigte-eilanden, maar naar het afvaldepot van de Gemeente te brengen, door de Gemeente op te laten halen of het klein te maken en af te voeren met het GFT-afval. Zet alsjeblieft ook vooral geen waterplanten (hoe mooi je ze ook vindt) en waterdieren over in de sloot!